

Již 25 let žije s „cizími“ játry

JIŘINA VESELÁ

BRNO Již podruhé zítra oslaví pětadvacáté narozeniny. „Na ty první si už moc nepamatuji, těch druhých si určitě víc vážím,“ říká Josef Mynář z Tišnova, kterému před čtvrtstoletím brněnští lékaři transplantovali játra. Byla to první taková operace v Československu.

Pro mladého otce tří dětí to bylo riziko, ale šlo mu o život. V roce 1983 šestatřicetiletému Mynářovi diagnostikovali rozsáhlý zhoubný nádor na játrech. „Operovat to nebylo možné. Neměl jinou šanci: buď transplantace, nebo nic,“ vzpomíná Vladimír Kořístek, jenž tehdy transplantační tým Fakultní nemocnice u svaté Anny vedl.

Kdyby stejnou chorobou onemocněl Josef Mynář dnes, paradoxně by pokroku medicíny „vděčil“ za to, že by se vhodným kandidátem na transplantaci ani nestal. Nová játra dostávají totiž v současnosti převážně lidé s cirhózou, onkologické diagnózy jsou důvodem pro transplantaci minimálně. Většina z těch, kteří podstoupili v osmdesátých letech transplantaci jater kvůli zhoubnému nádoru, již nežije. Rakovina se totiž u nich často do roka, či dvou let objevila znovu.

„Ty další transplantace byly z dlouhodobého hlediska zklamáním. U cirhóz jsou sice transplantace chirurgicky náročnější, ale co se týká přežití, jsou výsledky lepší,“ upřesnil lékař Pavel Studeník z Centra kardiiovaskulární a transplantační chirurgie v Brně. Loni zde játra transplantovali 36 lidem, což je nejvíce v historii pracoviště, které je jedním ze dvou center v České republice, v nichž tento výkon provádějí.

Nejméně deset dalších nemocných to štěstí nemělo. Listina čekatelů na nová játra je totiž mnohem delší, než je množství orgánů, jež mají lékaři k dispozici. „Trend je

První transplantace jater v bývalém Československu před čtvrtstoletím navždy spojila osud dvou mužů: Josefa Mynáře (v popředí) a lékaře Vladimíra Kořístka

Foto LN – Jan Symon

nepříznivý a pomyslné nůžky se otevírají stále víc,“ přiznává Studeník. V současnosti je na brněnském seznamu asi 28 lidí, kteří by potřebovali nová játra. „A zhruba každý týden zařazujeme dalšího, takže za rok jich bude okolo padesáti,“ doplnil Studeník.

Nedostatek dárců je i u ostatních orgánů, které v brněnském centru dokážou nahradit. Nejhorší je situace s ledvinami. „Vloni jsme jich transplantovali 33, což je nejméně za posledních deset let. Čekajících je asi šest desítek,“ uvedl ředitel centra Petr Němec.

Důvodů nedostatku orgánů je několik. „Mnozí lidé se stále domnívají, že jako věřící nemohou darovat orgány. Ale právě římskokatolická církev vnímá dárcovství jako výraz nejvyšší křesťanské lásky,“ připomíná Studeník. Problém spočívá i v tom, že ne všechna oddělení ARO v regionu jsou schopna pacientům s mozkovou smrtí zajistit potřebnou péči, aby jejich orgány mohly být darovány. „A navíc pojišťovny tuto drahou péči mezi stanovením smrti a odběrem nechtějí hradit,“ popsal Studeník.

Podle tehdejších tabulek přetahl

jednašedesátiletý Josef Mynář dobu přežití s transplantovanými játry více než čtyřikrát. „Rád bych ještě něco přidal,“ žertuje. Ve svém „druhém životě“ se sedm let po transplantaci stal otcem čtvrtého dítěte, je dědečkem dvou vnuků. Žádná vážnější omezení kvůli transplantaci nepocituje. „S mírou si dovolím všechno, dietu porušuji už léta jako každý zdravý člověk,“ říká. Bez pohnutí však nedokáže ani dnes odpovědět na to, komu za vše vděčí. „Dárce mých jater byla sedmnáctiletá dívka. Cestou do školy ji srazilo nákladní auto.“